

dnr 512-11829-2016
Koppla till Life Coast Benefit 512-8137-2013

Ändringshistoria

Datum	Version	Ändrad av	Ändringar
2016-11-11	1	MJ	Skapat dokument
2018-03-22	2	MJ	Tilläggsåtgärder

Arbetsplan för N2000-området Stjärnö-Fågelvik inom projektet Life Coast Benefit LIFE12 NAT/SE/000131

Objektskod och namn : SE0230192, Stjärnö-Fågelvik

Åtgärder :

- Action C1; hagmarksrestaurering, restaureringsbete, nystängsling, veteranisering och mulmholkar.
- Action C2 resatureringsshamling inkl nyhamling
- Action D2; Uppföljning gamla träd och läderbagge

Kommun: Valdemarsvik

Regional genomförare: Mikael Burgman och Marcelle Johansson

Fastighetsbeteckning/Markägare:

- Stjärnö 1:1 och Fågelvik 1:1/Isabelle och Daniel Wikner

Förvaltare: Länsstyrelsen Östergötland

Bilagor

1. karta över projektets åtgärder enligt ansökan
2. karta över projektets åtgärder som kommer att genomföras
3. karta över delområden med detaljanvisningar

Om Projektet Life Coast Benefit

Projektet Life Coast Benefit kommer att genomföra olika åtgärder i 45 olika N2000-områden utmed kusten i Södermanland, Östergötland och Kalmar. Störst andel av åtgärderna riktas mot

restauration av igenväxande marker i skärgårdens gamla odlingslandskap. Skärgårdens arkipelag av öar, holmar, kobbar och skär har brukats långliga tider vilket bevarat livsmiljöer för en speciell fauna och flora. Idag har villkoren för ett småskaligt brukande försämrats vilket, tillsammans med skärgårdens speciella logistikförhållanden, gör det extra angeläget att satsa på åtgärder för att bevara och förstärka de natur- och kulturvärden som är knutna hit.

Beskrivning av objektet

Syftet med Natura 2000-området Stjärnö-Fågelvik är att bevara och vidareutveckla naturvärden knutna till samtliga ingående naturtyper enligt art- och habitatdirektivet. Särskild prioritet i bevarandearbetet har trädklädd betesmark (9070), samt stora vikar och sund (1160). De prioriterade bevarandeåtgärderna i Stjärnö-Fågelvik är fortsatt hävd, röjning av igenväxning samt bevarandet av den goda vattenkvaliteten som finns i sundet.

Planerade åtgärder:

Åtgärder inom action C1/Restauration av gräsmarker syftar till att bevara och restaurera värdefulla, tidigare betade kulturmiljöer vilket i sin tur kommer att gynna den biologiska mångfalden. N2000 områdets bevarandestatus ska förbättras mot dagens läge. De planerade åtgärderna stämmer överens med bevarandeplanens syfte och mål.

Action C1

Stjärnö

- Genomförs: 2015 och 2016
- Omfattning: 6,47 ha

Beskrivning och motivering:

Fastmarksudde mot havsvik med äldre hällmarkstallskog med levande grova spärrgrensekar i kantzoner samt ihåliga döda grova ektorrakar med nedfallna grova grenar. Gott om mycket grov, död ved i form av omkullfallna grova ekar och tallar. Inslag av sälk och gammal senvuxen gran. Tydlig gammal beteshävd. Nyckelbiotop. Mycket fin flora (buskstjärnblomma). Tätt beskogad med planterad gran och självföryngrad yngre tall, tätt buskskikt av barr och löv samt enbuskar. Området är igenväxt och behöver restaureras.

Fågelvik

- Genomförs under 2018.
- Omfattning: Veteranisering av yngre ädellövträd samt uppsättning av mulmholkar.

Beskrivning och motivering

I slutfasen av projektet fanns medel kvar som vi bestämde skulle gå till åtgärder som skulle förstärka Natura 2000 områdets bevarandevärden. Idag finns brist på äldre träd med rätt kvalitéer för att kunna utgöra en livsmiljö för arter som är knutna till gamla ädellövträd. Dessutom beskrivs trädsnittet i båda hagar vid Fågelvik något för tätt och jämt utställt. Enligt bevarandeplanen för Stjärnö-Fågelvik är bevarandestatusen för läderbaggen/*Osmoderma eremita* otillfredsställande pga. bristen på gamla ihåliga träd. För att överbygga åldersglapp och öka chansen för att yngre träd ska kunna utveckla håligheter och andra strukturer snabbare genomförs veteraniseringsåtgärder på totalt 27 träd. På samma gång kommer man också få en bättre konkurrenssituation mellan träden- då ljusstillgången för träd intill de som skadas kommer att bli bättre.

Utöver det ska det sättas upp 7 mulmholkar som ska ge ännu bättre förutsättningar för läderbaggen och dess följararter.

Inom systerprojektet Life Bridging the Gap har en metod för dessa åtgärder utvecklats och ett ramavtal med kompetenta arborister respektive mulmholksbyggare tecknats. Life Coast Benefit kommer att utnyttja samma metod och ramavtal.

Action C2

Fågelvik

- Genomförs: 2018
- Omfattning: Totalt 95 träd varav 59 restaureringshamlas och 36 nyhamlas

I den norra hagen har skogsstyrelsen för ca 20 år sedan hamlat ett stort antal yngre lindar och askar inom ramen för ett naturvårdsavtal. Tyvärr har träden aldrig hamlats igen och det är nu hög tid att återhamla dessa. Det finns även möjlighet att nyhamla fler träd. På så sätt kommer man både få en ljusare betesmark samtidigt som viktiga strukturer skapas som på längre sikt skapar förutsättningar för förekomsten av vedlevande arter. Även kulturhistoriskt är det viktigt att hamling som skötselform hålls levande i kustområdet som ett biologiskt kulturarv.

Action D2, Uppföljning av gamla träd och läderbagge

- Genomförs: 2018 kvartal 2
- Omfattning: Stjärnö och Fågelvik
- Beskrivning och motivering

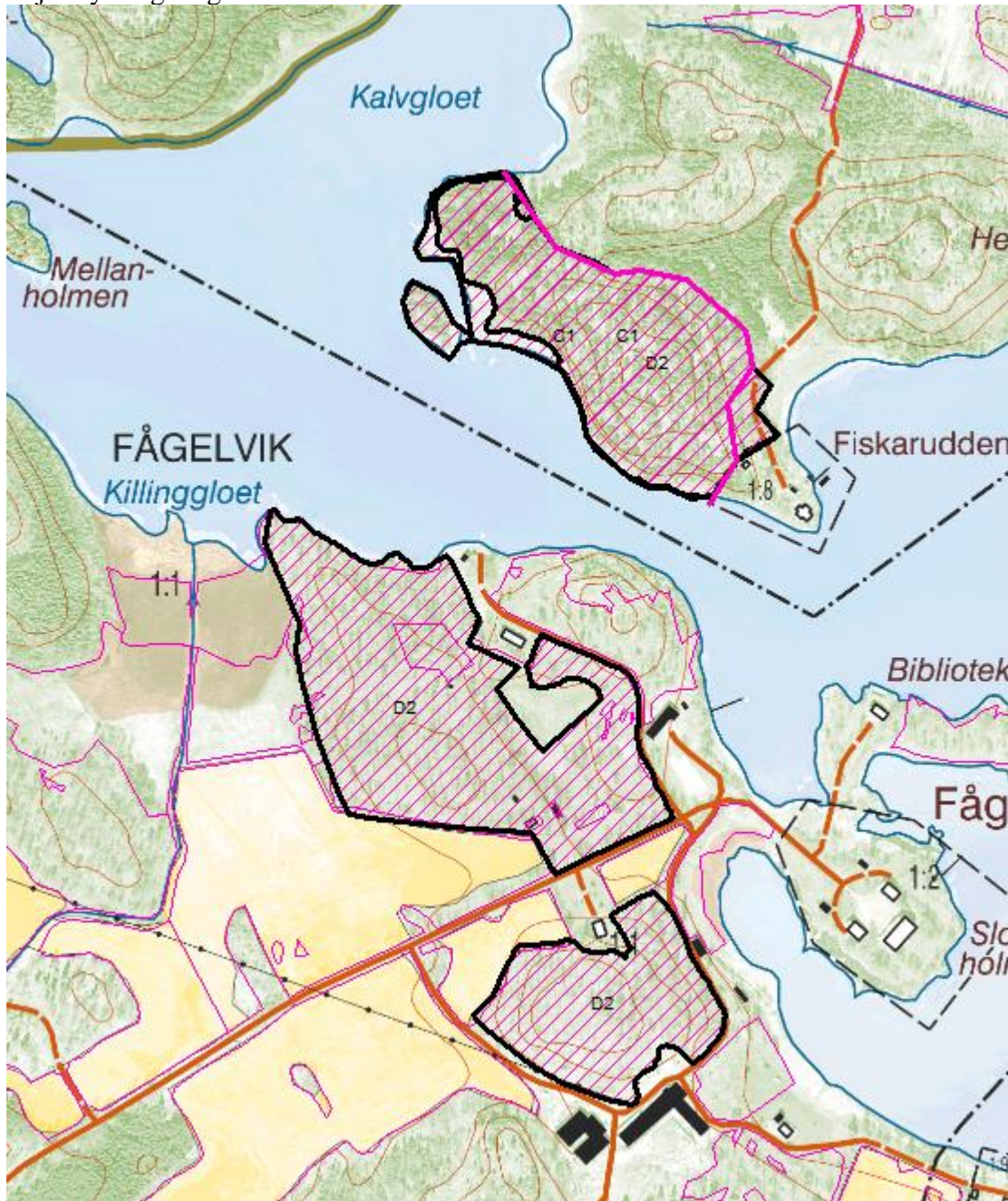
Uppföljningen av gamla träd följer metod för miljöövervakning. Före restaurering tas underlaget från redan befintlig rapport om inventering av skyddsvärda träd i Östergötland. Efter restaurering genomförs en ny inventering. För delobjektet på Stjärnö visade sig efter att restaureringen redan var genomfört att området inte hade blivit inventerat tidigare. Här kommer bara en inventering efter restaureringen genomföras. Uppföljning av läderbagge är inte aktuellt då det inte finns tillräckligt många träd med rätt håligheter idag.

Tabell 1 Sammanställning över förändringar gentemot ansökan

Action	Åtgärd	Planerad omfattning i ansökan	Genomförd omfattning	Differens
C1	Restaureringsbete	6,87ha	6,40ha	- 0,47ha
C1	Restaurering av värdefull trädmiljö (9070)	6,87ha	6,47ha	-0,40ha
C1	Nystängsling	542m	718m	+176m
C1	Veteranisering av träd	0	27 stycken	+ 27 träd
C2	Restaurerings- och nyhamling	0	95 träd varav 59 återhamlas och 36 nyhamlas	+ 95 träd
C1	Mulmholkar	0	5 stycken	+ 5 stycken

Bilaga 1

Karta över åtgärder som fanns med i ansökan: Svart/rosastreckad yta –C1: ska enligt ansökan restaureras genom röjning/luckhuggning och 2-årsbete, D2: uppföljning gamla träd, Rosa linje- nystängsling

Bilaga 2

Översiktskarta

Nystängsling orange linje- ändrat sträckning för att knyta ihop nyrestaureerat område med beteslandskapet norr om Natura 2000 området (vid diket). Restaureringsbete och luckhugning enligt ansökan med undantag för den lilla ön SV om objektet . Även uppföljning av gamla träd enligt ansökan. Tilläggsåtgärder är C2 restaurerings- och nyhamling av 95 träd, C1 5 mulmholkar samt 27 veteraniseringsträd

Bilaga 3

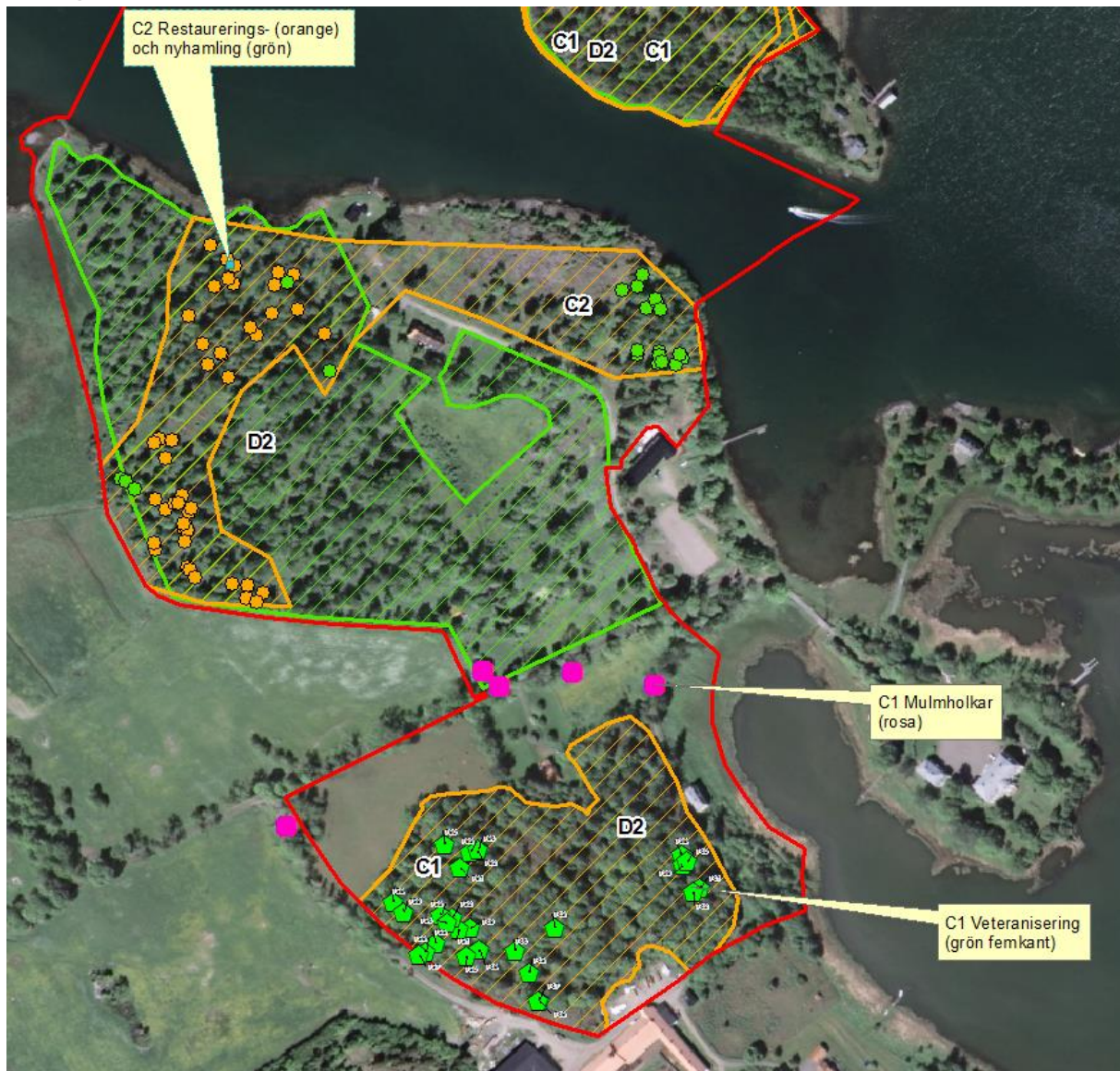
Detaljplanering Stjärnö-Fågelvik efter fältbesök 2015-05-19

- Frihuggning av grova ännu levande jätteeckar av spärrgrenstyp som står i slutna barrbestånd. Även slyröjning kring träden.
- Frihuggning av torra ek "skorstenar" med nedfallnen grov grenbiomassa som står i slutna barrbestånd. Slyröjning.
- Gynnade av/framröjning-gallring av yngre kontinuitetsekar i 10-40-årsåldern (åldersglapp 300 år?), samt yngre tallar som växer upp i luckor och gläntor där gamla träd fallit omkull.
- Frihuggning av äldre, grovbarkiga 2-400-åriga tallar. Träden är omslutna av yngre successioner av tall och gran och i desperat behov av värme och ljus.
- Skapande av ny, färsk död ved i form av högstubbar, skadade träd och fällda kvarlämnade träd av alla trädslag, även en del rishögar lämnas kvar.
- Avveckling av planterad 40-50-årig granskog och självföryngrad 20-50-årig tall, avverkas, skotas ut.
- Avverkas med skördare, risanpassat, ca 300 m³sk virke, utskotas till bilväg, gäller även grenar och toppar, ca 300 ton.

- Efter utförd åtgärd: Fri utveckling av trädskikt men fortsatt bete ihop med angränsande betesmarker/skogsbeten.
- Nystängsling 782m (i ansökan 542m) för att knyta ihop befintliga betesmarker med nyrestaurerat område.
- Området som ska betas (röd streckat område) kommer att vara marginellt mindre än det som restaureras och röjs (grön streckat yta) eftersom staketet följer vägen och inte gränsen för Natura2000 området.

Bilaga 4

Detaljplanering Stjärnö-Fågelvik efter fältbesök 2018-02-15

- Totalt 27 träd har koordinatsatts för veteranisering. 3 olika åtgärdsvarianter ska genomföras
 1. 9 träd med ringbarkning av krona + imitation av fågelholk
 2. 9 träd med ringbarkning av krona + imitation av blixtnedslag
 3. 9 träd med ringbarkning av krona + ringbarkning av gren

- Totalt 5 mulmholkar ska sättas upp för att kompensera bristen av gamla ihåliga träd. Utsättningsplatserna koordinatsätts. Holkarna sätts upp i första hand i soliga lägen och där det idag finns få ihåliga träd. För att öka nyttan för den biologiska mångfalden ytterligare väljs en modell som är både mulm- och fladdermusholk.
- Totalt 95 träd (främst lind) återhamlas och 36 lindar nyhamlas. Samtliga träd koordinatsätts. Hamlingen sker under vårvintern för att så många träd ska kunna överleva ingreppet. Åtgärden utförs av arborister eftersom det har gått så lång tid sedan den första hamlingen.